

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
2015
ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α) Συμβούλιο Ασφαλείας ΟΗΕ
- β) Χάτι Χουμαγιούν
- γ) Ανατολικό Ζήτημα

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιο σας τη λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α) Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) ιδρύθηκε με τη Συνθήκη της Ρώμης (1957).
- β) Η διεθνής οικονομική κρίση του 1929 είχε ως συνέπεια τη χρεοκοπία της Ελλάδας (1932).
- γ) Η προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού μέσω του Σχεδίου Ανάν κατέληξε σε επιτυχία.
- δ) Στις αρχές του 1956, ο Χρυσόσφοφ εξήγγειλε την πολιτική της διαφάνειας, η οποία θα συνέβαλλε στην οικονομική ανασύνταξη της ΕΣΣΔ.
- ε) Η επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 οδήγησε στην παραχώρηση του πρώτου Συντάγματος του Ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Η καταστροφή της Χίου και ο αντίκτυπος της στον υπόλοιπο κόσμο.

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

α) Ποιες ρυθμίσεις περιλάμβανε η συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1913); (μονάδες 5)

β) Ποια ζητήματα παρέμειναν σε εκκρεμότητα μετά την υπογραφή της παραπάνω συνθήκης και ποια από αυτά ρύθμισε το Πρωτόκολλο της Φλωρεντίας (4/17 Δεκεμβρίου 1913); (μονάδες 8)

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

- α) στην κατάσταση της Ελλάδας των αρχών της δεκαετίας του 1830 (μονάδες 10) και
- β) στις πρώτες προσπάθειες συγκρότησης του ελληνικού κράτους από τον Όθωνα (μονάδες 15)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η κατάσταση στην Ελλάδα κατά την περίοδο της Αντιβασιλείας του Όθωνα (1833-1835)

Όταν λοιπόν στις 25 Ιανουαρίου/6 Φεβρουαρίου 1833 φθάνει ο Όθων στην Ελλάδα, συνοδευόμενος από τα τρία μέλη της αντιβασιλείας, τον Artmansperg, Maurer και τον Heideck, βρίσκει τη χώρα σε πλήρη αναρχία. [...] Η οικονομική κατάσταση ήταν από κάθε άποψη αξιοθρήνητη. Αλλά και γενικά η ταμειακή κατάσταση του κράτους ήταν χαώδης. Έπρεπε να πληρωθούν οι καθυστερημένοι από το 1827 μισθοί των υπαλλήλων, που ως το τέλος του 1832 υπολογίζονταν σε 23.437.413 φοίνικες. Έπρεπε ν' αποζημιωθούν τα ναυτικά νησιά Ύδρα, Σπέτσες και Ψαρά, για να κινηθεί το εμπόριο. Οι αποζημιώσεις αυτές υπολογίζονταν σε 5 εκατ. φράγκα. Επίσης έπρεπε να εξοφληθούν οι αποζημιώσεις των αγωνιστών, που τις είχε αναγνωρίσει η συνέλευση της Τροιζήνας και που ανέβαιναν σε 9.300.000 φρ. Επίσης έπρεπε να καταβληθούν στην Τουρκία αποζημίωση 13.333.333 φρ. για την παραχώρηση της επαρχίας Λαμίας στα όρια του ελληνικού κράτους. Επίσης έπρεπε να εξοφληθούν και μερικές άλλες μικροπιστώσεις. Εκτός από όλες αυτές τις απαιτήσεις, το ελληνικό κράτος έπρεπε ευθύς μετά την εγκατάσταση της αντιβασιλείας ν' αντιμετωπίσει τις τακτικές δαπάνες της κρατικής μηχανής, της πληρωμής των τόκων του δανείου των 60 εκατ., που υπολογίζονταν σε 3.351.950 φρ., και της υπηρεσίας του χρεωλυσίου που υπολογίζονταν σε 670.390 φρ.

Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος, *Νέα Ελληνική Ιστορία* 1204-1985, Θεσσαλονίκη: ΒΑΝΙΑΣ, 2004 κβ, σσ. 210-211.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η αντιβασιλεία απασχολήθηκε με την εσωτερική οργάνωση του κράτους, η οποία καταστρώθηκε και νομοθετήθηκε κατά το πρότυπο του διοικητικού οργανισμού και μηχανισμού που λειτουργούσε τότε στη Βαυαρία και στα άλλα μεσαία ή μικρά γερμανικά κράτη κατ' επίδραση του γαλλικού συγκεντρωτικού διοικητικού συστήματος του 1790 (το νέο ελληνικό διοικητικό σύστημα, κατά βάση, εξακολουθεί να υφίσταται ως σήμερα). Διατήρησε τα 7 υπουργεία που προϋπήρχαν (εξωτερικών, δικαιοσύνης, εσωτερικών, εκκλησιαστικών και εκπαίδευσης, οικονομικών, στρατιωτικών, ναυτικών) και πρόσθεσε ως παράρτημα του υπουργείου εσωτερικών το δημοσιονομικών γραφείων, που ήταν απαραίτητο για την επίλυση των καυτών εποικιστικών προβλημάτων της χώρας. [...]

Οργανώνει τη δικαιοσύνη και συντάσσει κώδικες. Επίσης προβαίνει στη συστηματική οργάνωση της χώρας ιδρύοντας το Ανώτατον Λογιστήριο, τα κεντρικά και επαρχιακά ταμεία και το Εθνικόν Νομισματοκοπείον. Στην οργανωτική αυτή εργασία πρωταρχικός είναι ο ρόλος του Maurer.

Στις 27 Σεπτεμβρίου /9 Οκτωβρίου 1833 ιδρύεται το Ελεγκτικόν Συνέδριον με πρόεδρο τον Γάλλο οικονομολόγο Arthemond de Regny, ο οποίος εργάστηκε με ακαταπόνητο ζήλο για την οργάνωση των οικονομικών του κράτους.

Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος, *Νέα Ελληνική Ιστορία 1204-1985*, Θεσσαλονίκη: ΒΑΝΙΑΣ, 2004 κβ, σσ. 218-219.

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε και να ερμηνεύσετε τη διαφωνία Κωνσταντίνου υ-Βενιζέλου ως προς τη συμμετοχή της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο:

- α) κατά την κήρυξή του (μονάδες 12) και
- β) μετά τις προτάσεις της αγγλικής κυβέρνησης, το Φεβρουάριο του 1915 (μονάδες 13).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο Βενιζέλος είχε έντονους συναισθηματικούς δεσμούς με τη Βρετανία και τη Γαλλία, οι οποίες, μαζί με τη Ρωσία, σχημάτιζαν τις Δυνάμεις της Αντάντ. Όχι μόνο θεωρούσε ότι θα είναι οι νικήτριες Δυνάμεις, αλλά και ότι θα ευνοούσαν περισσότερο την επίτευξη και των υπόλοιπων εδαφικών προσδοκιών της χώρας. Ο Κωνσταντίνος, αντίθετα, επίτιμος στρατάρχης του γερμανικού στρατού και παντρεμένος με την αδελφή του καίζερ της Γερμανίας Γουλιέλμου Β', έτρεφε μεγαλύτερο σεβασμό προς τις στρατιωτικές ικανότητες των Κεντρικών Δυνάμεων, της Γερμανίας και της Αυστροουγγαρίας. [...]

Τον Ιανουάριο του 1915 ο Γκρέι πρότεινε να παραχωρήσει η Ελλάδα στη Βουλγαρία τις νεοαποκτηθείσες περιοχές της Καβάλας, της Δράμας και των Σερρών, με αντάλλαγμα αφενός τη Βόρειο Ήπειρο και αφετέρου την ακόμα πιο ελκυστική -αν και αόριστη- υπόσχεση «σημαντικών εδαφικών παραχωρήσεων στις ακτές της Μικράς Ασίας», η οποία με τον μεγάλο ελληνικό πληθυσμό της, συνιστούσε σημαντικό στόχο των αλυτρωτικών φιλοδοξιών.

Richard Clogg, *Συνοπτική Ιστορία της Ελλάδας 1770-2000*, Αθήνα: Κάτοπτρο, 2003, σσ. 109-111.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Βενιζέλος κατέβαλε τότε όλες τις προσπάθειες να προσανατολίσει τον βασιλιά Κωνσταντίνο και το Γενικό Επιτελείο (οι αρχηγοί του Βίκτωρ Δούσμανης και Ιωάννης Μεταξάς προβάλλουν αντιρρήσεις) προς την Entente και να φέρει την Ελλάδα στο πλευρό της. Πιστεύει πραγματικά ότι ο πόλεμος θα τελειώσει με την νίκη της Entente και ότι η Ελλάδα πρέπει να επωφεληθεί απ' αυτή την ευκαιρία, για να πραγματοποιήσει τις εθνικές της διεκδικήσεις, αλλά οι στρατιωτικές νίκες των Γερμανών και Αυστριακών σε όλα τα μέτωπα, η αποτυχία της Entente στα Δαρδανέλλια έχουν κάνει εφεκτικούς¹ πολλούς Έλληνες και προ πάντων τη βασιλική οικογένεια. Αυτοί πιστεύουν κιόλας στη γερμανική νίκη.

Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος, *Νέα Ελληνική Ιστορία 1204-1985*, Θεσσαλονίκη: ΒΑΝΙΑΣ, 2004 κβ, σσ. 352-353.

¹ εφεκτικούς: διστακτικούς, επιφυλακτικούς, συγκρατημένους

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Τα πράγματα έγιναν ακόμα πιο περίπλοκα όταν τον Φεβρουάριο του 1915, οι Σύμμαχοι της Αντάντ επιχείρησαν την ατυχή εκστρατεία των Δαρδανελλίων. Ο Βενιζέλος ανυπομονούσε να συμμετάσχει [...] Ο βασιλιάς, ενώ στην αρχή είχε συμφωνήσει με την ελληνική συμμετοχή, άλλαξε γνώμη επηρεασμένος από την παραίτηση του αρχηγού του ελληνικού Γενικού Επιτελείου, συνταγματάρχη Ιωάννη Μεταξά, μελλοντικού στρατιωτικού δικτάτορα, ο οποίος φοβόταν ότι η Βουλγαρία θα επωφελείτο από οποιαδήποτε ελληνική ανάμειξη.

Richard Clogg, *Συνοπτική Ιστορία της Ελλάδας 1770-2000*, Αθήνα: Κάτοπτρο, 2003, σ. 111.

* Όλα τα κείμενα αποδόθηκαν σε μονοτονικό· διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία τους.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΚΕΡΚΥΡΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α1

α. Σελ. 141: « Τα βασικά όργανα ... αδρανοποιηθεί ο ΟΗΕ»

β. Σελ. 40: « Ο σουλτάνος ... Τανζιμάτ (μεταρρυθμίσεων)»

γ. Σελ. 38: « Ανατολικό Ζήτημα ... οι Ρώσοι»

ΘΕΜΑ Α2

α. → Σ, β. → Σ, γ. → Λ, δ. → Λ, ε. → Σ

ΘΕΜΑ Β1

Σελ. 26-27: «Την επανάσταση ... σε όλο τον κόσμο»

ΘΕΜΑ Β2

α. Σελ. 73: « Η ομόνομη ... Β' Βαλκανικού πολέμου»

Προαιρετικά: σελ. 73: « Χωρίς την ενεργό ... Βουκουρέστι»

β. Σελ. 81: «Η συνθήκη του Βουκουρεστίου ... ελληνική κυριαρχία»

ΘΕΜΑ Γ1

α. Από το σχολικό βιβλίο: σελ. 34: «Η Ελλάδα του 1830 ... πολλές γέφυρες»

Από τα παραθέματα:

Κείμενο Α'

- Κατάσταση πλήρους αναρχίας στη χώρα

- Οικονομικά και ταμειακά προβλήματα:

- Αδυναμία καταβολής μισθών υπαλλήλων κράτους από το 1827
- Ανάγκη αποζημίωσης ναυτικών νησιών (Υδρα, Σπέτσες, Ψαρά) για την επανεκκίνηση του εμπορίου.
- Καταβολή αποζημιώσεων προς τους αγωνιστές.
- Αποπληρωμή αποζημίωσης στην Τουρκία για την παραχώρηση της επαρχίας της Λαμίας.
- Εξόφληση άλλων μικροπιστώσεων
- Κάλυψη τακτικών κρατικών δαπανών, εξυπηρέτηση τόκων δανείου 60 εκατ. και της υπηρεσίας του χρεωλυσίου.

β. Από το σχολικό βιβλίο: σελ. 34: «Ο Όθων ... να αναπτυχθεί»

Από τα παραθέματα:

Κείμενο Β'

-Εσωτερική οργάνωση κράτους με βάση το βαυαρικό διοικητικό πρότυπο που είχε επηρεαστεί από το γαλλικό σύστημα του 1790.

- Διατήρηση επτά υπουργείων που προϋπήρχαν και ίδρυση του δημοσιονομικού γραφείου ως παραρτήματος του υπουργείου Εσωτερικών.

-Οργάνωση δικαιοσύνης.

- Δημιουργία οικονομικών θεσμών:

- Ανώτατο Λογιστήριο
- κεντρικά και επαρχιακά ταμεία
- Εθνικό Νομισματοκοπείο
- Ελεγκτικό Συνέδριο

ΘΕΜΑ Δ1

α. Από το σχολικό βιβλίο: σελ.82 : «Στον αυστροσερβικό πόλεμο ... από τον Κωνσταντίνο»

Από τα παραθέματα:

Κείμενο Α΄

- Συναισθηματικοί δεσμοί Βενιζέλου με Αγγλία και Γαλλία.
- Πίστη Βενιζέλου στη νίκη της Αντάντ με συνέπεια την επίτευξη των εδαφικών βλέψεων της Ελλάδας.
- Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος στρεφόταν προς τις Κεντρικές Αυτοκρατορίες:
 - ήταν επίτιμος στρατάρχης του γερμανικού στρατού
 - οικογενειακοί δεσμοί
 - πίστη στη στρατιωτική ικανότητα των χωρών αυτών.

Κείμενο Β΄

- Προσπάθεια Βενιζέλου να επηρεάσει τον βασιλιά Κωνσταντίνο και το Γενικό Επιτέλειο για την είσοδο της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ.

β. Από το σχολικό βιβλίο: σελ. 82: «Η ουδετερότητα της Ελλάδας ... να παραιτηθεί»

Από τα παραθέματα:

Κείμενο Α΄

- Ιανουάριος 1915: προτάσεις Γκρέι για παραχώρηση της Καβάλας, της Δράμας και των Σερρών από την Ελλάδα στη Βουλγαρία με αντάλλαγμα τη Βόρειο Ήπειρο και τμήματα των μικρασιατικών παραλίων.

Κείμενο Β΄

- Οι εξελίξεις στα πολεμικά μέτωπα (νίκες Γερμανών και Αυστριακών, αποτυχία Αντάντ στα Δαρδανέλλια) καθιστούν διστακτικούς πολλούς Έλληνες σχετικά με την είσοδο της χώρας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ και ενισχύουν τη φιλογερμανική στάση της βασιλικής οικογένειας.

Κείμενο Γ΄

- Η παραίτηση του αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Ι. Μεταξά ωθεί τον Βασιλιά Κωνσταντίνο να διαφοροποιήσει την αρχική του άποψη για είσοδο της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ.